

Ф-М-8.3.01-1

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра маркетингу та реклами

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
25.09.2023
протокол № 10, п. 10

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 25.09.2023 № 138

**ПРАВА ЛЮДИНИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ /
HUMAN RIGHTS IN PROFESSIONAL ACTIVITY**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» /	«bachelor»
Галузь знань	06 «Журналістика» /	«Journalism»
Спеціальність	061 «Журналістика» /	«Journalism»
Освітня програма	«Реклама і зв'язки з громадськістю» /	«Advertising and public relations»

Вінниця 2023

Розробник: Танасійчук Альона, доктор економічних наук, професор;
Костюк Наталія, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права

Гарант освітньої програми «Журналістика» – Танасійчук Альона, доктор економічних наук, професор.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри маркетингу та реклами від 01.09.2023 протокол № 09;
на засіданні вченої ради факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування від 15.09.2023 протокол № 09.

Рецензенти: Довгань Юрій, кандидат економічних наук, доцент
Бусілкова Світлана, генеральний директор ОА ГТРК «Вінниччина»
Заслужений журналіст України

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 03.10.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,22.
Обл.-вид. арк. 0,91. Тираж 2. Зам. № 458.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення дисципліни «Права людини в професійній діяльності» є формування у здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» ОП «Реклама і зв'язки з громадськістю» розуміння явища прав людини, вивчення інструментів захисту прав людини та популяризація загальнолюдських цінностей. Сучасні практики медіадіяльності повинні будуватися на засадах гуманізму та демократії, саме тому вивчення інструментів популяризації проблематики прав людини має на меті допомогти студентам успішно здійснювати професійну діяльність. Ще однією метою є засвоєння студентами рекомендацій щодо толерантного висвітлення чутливих проблем та методів протидії дискримінації через медіа.

Результати вивчення навчальної дисципліни, її місце в освітньому процесі.

Навчальна дисципліна «Права людини в професійній діяльності» є обов'язковою дисципліною циклу загальної підготовки, що формує навички роботи з міжнародними та українськими правовими документами, що стосуються захисту прав людини; розуміння сутності гуманістичного підходу в діяльності медіа та сфері реклами; знання основних понять зі сфери правозахисту; вміння застосовувати основні принципи роботи з чутливими до дискримінації групами; навички застосовувати основні рекомендації щодо коректного висвітлення тем, що стосуються вразливих категорій населення тощо.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Права людини в професійній діяльності» для освітньої програми «Реклама і зв'язки з громадськістю» є формування комплексу компетентностей:

– **інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов

– **загальні компетентності:**

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

– **спеціальні компетентності спеціальності:**

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Права людини в професійній діяльності» є такими:

Р06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

Р07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

Р09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

Р11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

Р13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів та пов'язана з подальшим вивченням таких обов'язкових дисциплін циклів загальної та професійної підготовки: «Журналістика», «Економіка суб'єктів у сфері медіа», «Теорія зв'язків з громадськістю».

Критерії оцінювання результатів навчання.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може

(репродуктивний)		самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переведення поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студента	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Вступ до проблематики прав людини, характеристика основних порушень прав людини. Нормативні документи, що забезпечують дотримання прав людини	45	6	6	29	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН
1.1. Концепція прав людини	15	2	2	10	УО, ПО, Р, ІЗ, СУН
1.2. Мова ворожнечі та дегуманізація як чинник порушення прав людини	15	2	2	10	УО, ПО, ІЗ, СУН
1.3. Основні нормативні документи про права	15	2	2	9	УО, ПО, ІЗ,

людини					СУН
Тема 2. Ксенофобський дискурс в медіа і механізми його запобігання	20	4	4	15	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН
Тема 3. Робота з тематикою ВПО, мігрантів і біженців	15	2	2	10	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН, ДК
Тема 4. Проблематика людей з інвалідністю в медіа	20	4	4	15	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН, ДК
Тема 5. Гендерна рівність, проблеми висвітлення гендерної тематики. Запобігання проявам сексизму в медіа	20	4	4	15	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН, ДК
Тема 6. Висвітлення питань гендерної ідентичності	15	2	2	10	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН, ДК
Тема 7. Релігійна проблематика та підходи до її висвітлення	15	2	2	10	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН, ДК
Тема 8. Національний превентивний механізм: медійні інструменти	15	2	2	10	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН, ДК
Тема 9. Професійна медіадіяльність в контексті війни	15	2	2	10	УО, ПО, Т, Р, ІЗ, СУН, ДК
Разом	180 / 6	28	28	124	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення:

УО – усне опитування;
 ПО – письмове
 опитування;
 Т – тестування;
 Р – реферат (есе);

ІЗ – індивідуальне завдання;
 СУН – система управління навчанням MOODLE;
 ДК – розрахунки та дослідження з
 використанням
 комп'ютера.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: Вступ до проблематики прав людини, характеристика основних порушень прав людини. Нормативні документи, що забезпечують дотримання прав людини

Поняття «права людини». Основні концепції прав людини. Права та обов'язки: взаємозв'язок. Стереотипи, упередження та дискримінація в медіа як чинники порушення прав людини. Види стереотипів. Види дискримінації.

Характеристика понять «більшість» та «меншість». Характеристика поняття мови ворожнечі та дегуманізації як чинників порушення прав людини в публічній сфері. Типологія мови ворожнечі в медійному дискурсі. Мова ворожнечі у медіа як фактор дегуманізації суспільства. Методи запобігання використанню мови ворожнечі в професійній медіадіяльності.

Права людини крізь призму особистих прав. Основні нормативні документи про права людини. Рада Європи, її роль, інструменти та значення. Українські та світові практики захисту прав людини у судах.

Тема 2: Ксенофобський дискурс в медіа і механізми його запобігання

Медіа і мова ворожнечі: як реагувати. Висвітлення злочинів на підґрунті расизму і ксенофобії. Саморегулювання, самоцензура та етична поведінка. Антисемітські висловлювання у медіа. Причини й наслідки публікації ксенофобського дискурсу в медіа. Римська хартія. Види дискримінованих за расовою ознакою груп. Поняття соціальних фобій. Медіадіяльність та виклики расизму.

Розкриття тематики розмаїття у медіа. Особливості висвітлення ромської тематики у медіадіяльності. Правила та поради щодо публікації матеріалів про ромів.

Тема 3: Робота з тематикою внутрішньо переміщених осіб, мігрантів і біженців

Національність, громадянство та етнічне походження: специфіка термінів. Усвідомлення значення понять «внутрішньо переміщена особа», «мігрант», «біженець», «шукач притулку». Журналістська етика у висвітленні історій мігрантів, біженців, шукачів притулку. Принципи саморегуляції при висвітленні тем чутливих груп. Принципи безпеки та приватності. Журналістська етика у висвітленні тематики вимушених переселенців. Типові помилки при висвітленні окресленої проблематики в медіа.

Тема 4. Проблематика людей з інвалідністю в медіа

Запобігання проявам дискримінації за ознакою фізичного стану, стану здоров'я та соціального стану. Висвітлення прав людей з інвалідністю та порушень цих прав. Типові порушення при роботі з людьми з інвалідністю. Соціальна модель інвалідності. Проблема надмірної героїзації та надмірного жалю до людей з інвалідністю.

Робота з проблемами доступності. Інклюзивність, універсальний дизайн та

розумне пристосування. Універсальний дизайн і його вплив на розвиток суспільства. Вплив медіа на інклюзивне прийняття рішень.

Тема 5. Гендерна рівність, проблеми висвітлення гендерної тематики. Запобігання проявам сексизму в медіа

Законодавче регулювання гендерної рівності. Основні проблеми висвітлення гендерної тематики в медіа. Рекомендації щодо гендерно-чутливого підходу в медіа.

Гендерована мова та специфіка використання фемінітивів в медіатекстах. Гендерні аспекти в рекламі: об'єктивація та інструменти боротьби з нею. Популяризація гендерної рівності в медіа через теми розподілу обов'язків у сім'ї та подолання нерівності та стереотипізації у сфері праці.

Тема 6. Висвітлення питань гендерної ідентичності

Гендер і стать: сутність основних термінів та концепцій. Поняття гендерних ролей, стереотипів, дискримінації. Огляд наукових досліджень, присвячених проблемі гендеру. Інструменти протидії нетерпимості.

Тема 7: Релігійна проблематика та підходи до її висвітлення

Специфіка роботи з релігійною інформацією. Чи присутнє в медіадискурсі відділення релігії від держави? Розумне пристосування і релігія. Висвітлювання проблематики релігійних груп. «Демонізація» певних релігійних груп. Мова ворожнечі, медіа й релігія: український контекст. Висвітлення в медіа проявів релігійної нетерпимості.

Тема 8: Національний превентивний механізм: медійні інструменти

Основні принципи роботи національного превентивного механізму. Моніторинг місць несвободи і медійне висвітлення результатів моніторингу. Законодавство у сфері національного превентивного механізму, внесення змін до законодавства і реакція медіа на відповідні зміни. Публікації у медіа про порушення прав людини в місцях несвободи. Звіти за результатами діяльності національного превентивного механізму та участь у них медіа.

Тема 9. Професійна медіадіяльність в контексті війни

Робота з військовими: особливості збору та публікації інформації. Робота з військовими та цивільними жертвами війни. Особливості висвітлення воєнної тематики в контексті прав людини. Проблеми військових та цивільних осіб, які допомагає розв'язувати медіадіяльність.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента (год.)
1	2	3
<p>Знати: Особливості концепції прав людини та їх відмінність від інших прав, взаємозв'язок між правами та обов'язками, роль держави у забезпеченні дотримання прав людини; що таке мова ворожнечі та як запобігати їй проявам, як мова ворожнечі може впливати на конкретні ситуації в житті; знати основні документи, що забезпечують дотримання прав людини, а також ситуації, у яких ці документи використовують.</p> <p>Вміти: Охарактеризувати поняття права людини, стереотип, упередження, дискримінація, мова ворожнечі, дати характеристику видам стереотипів, навести приклади усіх цих явищ та окреслити, як їм протидіяти.</p>	<p>Тема № 1. Вступ до проблематики прав людини, характеристика основних порушень прав людини. Нормативні документи, що забезпечують дотримання прав людини</p> <p>Тема 1.1 Концепція прав людини Лекція № 1 План лекції: 1. Характеристика та особливості поняття «права людини». 2. Концепція прав людини та її складові. 3. Основні чинники порушення прав людини.</p> <p>Тема 1.2. Мова ворожнечі та дегуманізація як чинник порушення прав людини Лекція № 2 План лекції: 1. Мова ворожнечі та її особливості. 2. Дегуманізація та її наслідки. 3. Запобігання проявам мови ворожнечі.</p> <p>Тема 1.3. Основні нормативні документи про права людини Лекція № 3 План лекції: 1. Міжнародні нормативні документи про захист прав людини. 2. Рада Європи, її роль, інструменти та значення. 3. Судова практика захисту прав людини.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p> <p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичних занять № 1 – 3. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Історичні реалії використання мови ворожнечі та її наслідки. Справи Європейського суду з прав людини проти України.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>29</p>

	<p>Практичне заняття № 1 Пошук прикладу порушення прав людини в медіа та створення логіко-структурної схеми впливу цього порушення на проблему загалом.</p> <p>Практичне заняття № 2 Створення невеликого посібника з протидії мові ворожнечі, що містить перелік правил та приклади.</p> <p>Практичне заняття № 3 Знайти приклад справи у ЄСПЛ проти України, що була підтримана судом (виграна). Дослідження, який стан виконання Україною своїх зобов'язань перед позивачем.</p>	2
<p>Знати: Що таке ксенофобія, як проявляється ксенофобський дискурс, які його причини та наслідки. Як регулювати свою діяльність самостійно з метою запобігання проявам мови ворожнечі та ксенофобії. Як працювати з ромською тематикою в медіа та якими є основні порушення етики при роботі з цією тематикою.</p> <p>Вміти: Виокремлювати чутливі групи, розуміти, що вони є</p>	<p>Тема № 2. Ксенофобський дискурс в медіа і механізми його запобігання</p> <p>Лекція № 4 План лекції: 1. Характеристика поняття ксенофобії. 2. Ксенофобія як різновид дискримінації: ознаки та види. 3. Основні прояви расизму в медіа та їх вплив на суспільство.</p> <p>Лекція № 5 План лекції: 1. Розмаїття як актуальна медіатема. 2. Ромська проблематика та робота з нею. 3. Основні правила і поради щодо публікації матеріалів на ромську тематику.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p>	2
		2

<p>більш дискримінованими в суспільстві та запобігати таким партикам. Регулювати свою діяльність, вдаватися до самоцензури та дотримуватися етики.</p> <p>Використовувати основні терміни при роботі з ромською тематикою та ключові правила при роботі з цією групою.</p>	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичних занять № 4 – 5. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Що таке самоцензура та її основні принципи. Поняття соціальних фобій. Основи журналістської етики. Римська хартія.</p>	15
	<p>Практичне заняття № 4 Перегляд відео та проходження письмового опитування з елементами тестування стосовно порушень прав людини, зокрема ксенофобії.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 5 Створення інфографіки на основі дослідження проявів ксенофобії стосовно ромів в українських медіа.</p>	2
<p>Знати: Основні засади роботи з тематикою ВПО, мігрантів та біженців, правила саморегуляції при роботі з цією темою, що таке принципи безпеки та приватності.</p> <p>Вміти: Охарактеризувати основні терміни за темою, розуміти різницю між усіма термінами та пояснювати її, використовувати здобуті теоретичні навички на</p>	<p>Тема № 3. Робота з тематикою ВПО, мігрантів і біженців</p> <p>Лекція № 6 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципова різниця між поняттями національність, громадянство та етнос. 2. Біженці та ВПО: характеристика понять та особливості слововживання. 3. Принципи безпеки та приватності при роботі з ВПО та біженцями. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p>	2

практиці.	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичного заняття № 6. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Специфічні терміни, що стосуються теми переселення людей. Тематика міграції. Саморегуляція при роботі з цією темою.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 6 Створення добірки медійних матеріалів, у яких безпідставно називається расова та етнічна належність людини. Провести тижневий моніторинг будь-якого українського інтернет-медіа й проаналізувати засади й етику висвітлення тематики ВПО.</p>	2
<p>Знати: Як правильно використовувати терміни, що називають різні хвороби та стани, як правильно писати та говорити про людей з інвалідністю, що таке соціальна модель інвалідності; що таке інклюзивність, універсальний дизайн, розумне пристосування та як вони працюють.</p> <p>Вміти: Використовувати вивчену термінологію; на практиці застосовувати правила щодо роботи з тематикою.</p>	<p>Тема № 4. Проблематика людей з інвалідністю в медіа</p> <p>Лекція № 7 План лекції: <ol style="list-style-type: none"> Особливості вживання термінології при роботі з тематикою. Дискримінація за ознакою інвалідності. Проблеми при роботі з тематикою людей з інвалідністю. </p> <p>Лекція № 8 План лекції: <ol style="list-style-type: none"> Доступність: поняття та характеристика явища. Інклюзивність та універсальний дизайн. Вплив медіа на позитивні зміни в суспільстві. </p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичних занять № 7 – 8. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Висвітлення прав людей з інвалідністю та порушень цих прав. Універсальний дизайн і його вплив на розвиток суспільства.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичних занять № 7 – 8. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Висвітлення прав людей з інвалідністю та порушень цих прав. Універсальний дизайн і його вплив на розвиток суспільства.</p>	15

	<p>Практичне заняття № 7 Створення інформаційних матеріалів про людей з інвалідністю.</p> <p>Практичне заняття № 8 Дослідження проблеми універсального дизайну на конкретних прикладах, підбір фото- та відеоматеріалів, створення конкретних пропозицій з його покращення. Розроблення інфографіки на тему: «Як можна привести моє оточуюче середовище у відповідність із правилами універсального дизайну та розумного пристосування?»»</p>	2
		2
<p>Знати: Що таке гендерна рівність, які закони регулюють її дотримання, які є особливості гендерно-чутливого підходу, як популяризувати гендерну рівність, використовувати фемінітиви тощо.</p> <p>Вміти: Аналізувати рекламні та медіапродукти на предмет порушення принципів гендерної рівності, сексизму та об'єктивації, пропонувати власні рекомендації та працювати з відповідною тематикою.</p>	<p>Тема № 5. Гендерна рівність, проблеми висвітлення гендерної тематики. Запобігання проявам сексизму в медіа</p> <p>Лекція № 9 План лекції: 1. Закони, що регулюють питання гендерної рівності в Україні. 2. Основні проблеми дотримання гендерної рівності. 3. Гендерно-чутливий підхід.</p> <p>Лекція № 10 План лекції: 1. Фемінітиви та особливості їх використання в медіатекстах. 2. Основні гендерні стереотипи в рекламних та медіапублікаціях. 3. Об'єктивація та інші типи порушень в рекламій медіапублікаціях.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p>	2
		2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичних занять № 9 – 10. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Правові аспекти дотримання гендерної рівності в рекламі.</p>	15

	<p>Практичне заняття № 9 Провести моніторинг вінницьких медіа на предмет гендерного балансу а) щодо експертів / експерток, б) героїв / героїнь матеріалів.</p> <p>Практичне заняття № 10 Знайти приклади сексизму в рекламі та проаналізувати за запропонованою схемою.</p>	2
<p>Знати: Сутність понять статі, гендеру тощо. Розуміти відмінності між ними. Знати принципи протидії дискримінації за статтю чи гендером.</p> <p>Вміти: Аналізувати медіапростір на предмет дискримінації за окресленими ознаками, працювати з матеріалами чутливої тематики з дотриманням принципів етики.</p>	<p>Тема № 6. Висвітлення питань гендерної ідентичності</p> <p>Лекція № 11 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика понять статі та гендеру. 2. Гендерні ролі як об'єкт дискримінації. 3. Методи протидії упередженням та дискримінації шляхом медіапублікацій. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичного заняття № 11. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Огляд наукових досліджень, присвячених проблемі гендеру.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 11 Аналіз медіапублікацій та реклами на предмет коректності висвітлення досліджуваної тематики у різних типах медіа.</p>	2

<p>Знати: Про існування різноманітних релігійних общин та особливості висвітлення цієї тематики в медіа, про принципи відділення церкви від держави, про те, як висвітлювати прояви релігійної нетерпимості.</p> <p>Вміти: Висвітлювати розмаїття релігій, писати про релігію без мови ворожнечі.</p>	<p>Тема № 7. Релігійна проблематика та підходи до її висвітлення</p> <p>Лекція № 12 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Релігійна тематика в медіа. 2. Висвітлення проблематики окремих релігійних груп. 3. Взаємозв'язок мови ворожнечі й релігійної нетерпимості: український контекст. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичного заняття № 12. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Які релігійні спільноти існують в Україні, їх особливості. «Демонізація» певних релігійних груп: прояви в Україні. Як висвітлювати різноманіття релігій.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 12 Добрати певну релігійну групу чи общину та дослідити, як медіа висвітлюють її життя, за окресленою схемою.</p>	2
<p>Знати: Що таке інститут омбудсмана, що таке місця несвободи, що таке національний превентивний механізм та його роль, роль медіа у висвітленні проблематики місць несвободи.</p>	<p>Тема № 8. Національний превентивний механізм: медійні інструменти</p> <p>Лекція № 13 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке національний превентивний механізм. 2. Що таке місця несвободи. 3. Як відбувається моніторинг місць несвободи. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p>	2

<p>Вміти: Самостійно шукати інформацію про відвідування місць несвободи, аналізувати звіти та писати інформаційні матеріали з цієї тематики.</p>	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичного заняття № 13. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Що таке інститут омбудсмана та яка його роль у моніторингу місць несвободи. Внесення змін до законодавства і реакція медіа на відповідні зміни. Публікації у ЗМІ про порушення прав людини в місцях несвободи.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 13 Створення інфографіки на тему «Місця несвободи в Україні. Те, чого ви не знали».</p>	2
<p>Знати: Як правильно розмовляти, ставити питання різним категоріям осіб, які проблеми можна висвітлювати, як не порушувати їх прав.</p> <p>Вміти: Знаходити актуальні теми для матеріалів, що допоможуть висвітлити у медіа конкретні проблеми</p>	<p>Тема № 9. Професійна медіадіяльність в контексті війни Лекція № 14 План лекції: 1. Особливості роботи з військовими особами. 2. Особливості роботи з цивільними людьми. 3. Які проблеми можна розв'язати за допомогою медіа.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 – 7; Додаткові: 8 – 36; Інтернет-ресурси: 37 – 70.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів: Вивчення та доповнення матеріалів лекцій, підготовка до практичного заняття № 14. <i>Питання, що виносяться на самостійну роботу:</i> Особливості висвітлення воєнної тематики в контексті прав людини.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 14 Створити аналітичний матеріал на одну із запропонованих тем щодо особливостей роботи з військовими, ветеранами, цивільними тощо.</p>	2
Всього		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена в резолюції 217 (А) (III) Генеральної Асамблеї від 10 грудня 1948 року.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод з поправками, внесеними відповідно до протоколів № 11, 14 і 15 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13. Право України. 2010.
3. Посібник з журналістської етики / [Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куц Л.]. Київ : Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.
4. Права людини та мас-медіа в Україні. Частина 2: Збірник конспектів лекцій [Тексти] / За ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2020.
5. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX. Відомості Верховної Ради України. 2023, №№ 47-50.
6. Права людини та медіадіяльність: Збірник навчальних програм викладачів і викладачок журналістики / За ред. Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2018.
7. Конституція України: від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

Додаткові:

8. *Костюк Н.П. Проблеми реалізації прав людини в умовах воєнного стану і відповідність їх до законодавства ЄС. Нове українське право. Київ: Київський регіональний центр Національної академії правових наук України, 2022. Спецвипуск. Том 1. С. 205-210. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/377>.*
9. *Дискримінація за сексуальною орієнтацією та статевою ознакою (резолюція ПАРЕ № 1728, 2010 р.). URL: <http://insight-ukraine.org/discr-sexual-orient-gender/>.*
10. *Журналістська етика: Що робити, якщо на фото показано насильство і смерть. URL: <http://imi.org.ua/advice/jurnaliststskaya-etika-cto-delat-esli-na-foto-pokazanyi-nasilie-i-smert/>*
11. *Про внесення змін до Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» щодо національного превентивного механізму: Закон України від 2.10.2012. № 5409-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 41. Ст.552. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5409-17>*
12. *Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 5. Ст.561. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.*
13. *Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_207*

14. Кримінальний кодекс України : від 05.04.2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25/26. Ст. 131.

15. Люди з інвалідністю: мова і етикет. URL: <http://kryla.org.ua/mova-i-etyket/>

16. Міжнародна Конференція ООН проти расизму, расової дискримінації, ксенофобії та нетерпимост. URL: www.un.org/WCAR/durban.pdf

17. Найдьонова Л. Суїцид у медіа. URL: <http://detector.media/blogs/article/131289/2017-10-26-suitsid-u-media/>

18. Національна Асамблея людей з інвалідністю України. URL: <http://naiu.org.ua/>

19. Національний превентивний механізм та інші види боротьби з катуваннями: досягнення і перспективи розвитку. URL: <http://khisr.kharkov.ua/index.php?id=1386583731>

20. Нічого для нас без нас: Посібник з інклюзивного прийняття рішень для засобів масової інформації / За загальною редакцією Виртосу І. Г. / Упорядники: Азін В.О., Байда Л.Ю., Госс Н., Ждан П.М., Флетчер А. Київ : Ленвіт, 2015. 92 с.

21. Погляди щодо прав циган. Меморандум Комісара ООН з прав людини. URL: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1631909>

22. Про «міся несовободи» та національний превентивний механізм/ Валентина Волік. URL: https://topkonotop.com/posts/pro_%C2%ABmiscya_nesvobody%C2%BB_ta_naciona_l%27nyj_preventyvnyj_mehanizm.html

23. Про «міся несовободи». Газета «День». URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/pro-miscya-nesvobodi>

24. Припхан І.І. Конституційно-правові засади захисту суспільної моралі. Дис. ... канд.. юрид. наук. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011.221с.

25. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.

26. Расизм та ксенофобія в Україні – нові виклики у сфері прав людини. Бюлетень «Права людини». URL: <http://khp.org/index.php?id=1212492770>

27. Романюк О. 10 рекомендацій для журналістів щодо гендерного балансу. URL: <http://cje.org.ua/ua/blog/10-rekomendacij-dlya-zhurnalistiv-shchodo-gendernogo-balansu>

28. Словник нейтральної термінології щодо конфліктів на Сході і в Криму. URL: <http://imi.org.ua/news/imi-rozrobila-slovník-neytralnoj-terminologiji-schodo-konfliktiv-na-shodi-i-v-krimu/>

29. США: «Релігійна нетерпимість у світі не зменшується». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24662646.html>

30. У новинах українських ЗМІ жінок згадують втричі рідше, ніж чоловіків – дослідження. URL: <http://imi.org.ua/monitorings/u-novynah->

[ukrajinskyh-zmi-zhinok-zhaduyut-vtrychi-ridshe-nizh-cholovikiv-doslidzhennya/](#)

31. Уварова О. О. Повага до сексуальної орієнтації і гендерної ідентичності людини як вимога толерантності. Право і громадянське суспільство. URL: <http://lclaw.knu.ua/index.php/item/253-povaha-do-seksualnoyi-oriyentatsiyi-i-gendernoyi-identychnosti-lyudyny-yak-vymoha-tolerantnosti-uvarova-o-o>.

32. Уникання мови ворожнечі наблизить мир. Media sapiens. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/standards/unikannya_movi_vorozhnechi_nablizit_mir/

33. Фемінітиви у словниках були ще у 16 столітті, куди вони поділись? URL: <http://povaha.org.ua/feminityvy-u-slovnykah-buly-sche-u-16-stolitti-kudy-vony-podilyl/>

34. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40–44. Ст. 356.

35. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження / І. Бекешкіна, Т. Печончик, В. Яворський та ін. / під заг. ред. Т. Печончик. Київ, 2017. 56 с.

36. Як написати про смерть. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/yak_napisati_pro_smert/.

Інтернет-ресурси:

37. Національний превентивний механізм. URL: <http://www.npm.org.ua/> ; <https://www.facebook.com/NPMUkraine/>

38. Media Lab. Як розповісти про інвалідність. URL: <http://medialab.online/news/yak-rozpovidaty-pro-invalidnist/>

39. Від зневаги до закликів до насильства: особливості мови ворожнечі у росЗМІ під час війни 2022 року. URL: <https://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/vid-znevahy-do-zaklykiv-do-nasylstva-osoblyvosti-movy-vorozhnechi-u-roszmi-pid-chas-viyny-2022-roku-studentske-doslidzhennya.html>

40. Вольвач Я. «Не по суті, а по статі»: 6 тез про гендерно-чутливу журналістику. URL: <http://povaha.org.ua/ne-po-suti-a-po-stati-6-tez-pro-henderno-chutlyvu-zhurnalistyku/>

41. Дискримінація за сексуальною орієнтацією та статевою ознакою (резолуція ПАРЄ № 1728, 2010 р.). URL: <http://insight-ukraine.org/discr-sexual-orient-gender/>

42. Дуцик Д. «Мова ворожнечі» в дискурсі українських медіа. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/2332>

43. Журналіст і травма: як діяти. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/how_to_zhurnalist_i_travma_yak_diyati/

44. Закладинки. Посібник з протидії мові ненависті через освіту з прав людини. URL:

https://www.nohatespeechmovement.org/public/download/Bookmarks_UA.pdf.

45. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. № 270/96. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 39. Ст. 181. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#n12>

46. Злочини на ґрунті ненависті: попередження та реагування. Інформаційно-довідковий посібник для громадських організацій у регіоні ОБСЄ. URL: <http://www.osce.org/uk/node/180336?download=true>.

47. Ісакова Т.О. Мова ворожнечі як проблема українського інформаційного простору. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/isakova.pdf>.

48. КОМПАС: Посібник з освіти в області прав людини за участі молоді URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass>

49. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

50. Конвенція про права дитини. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021.

51. Конвенція про права інвалідів. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.

52. Люди не консерви. Відеоролик. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=0W2nnCI-SOo>

53. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_105.

54. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

55. Мова ворожнечі в друкованих ЗМІ Донбасу. URL: <http://dii.dn.ua/analytics/125-mova-vorozhnechi-v-drukovanikh-zmi-donbasu-po-obydvi-storony-linii-frontu-->

56. Мова ворожнечі та ЗМІ: міжнародні стандарти та підходи. URL: http://noborders.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/guidelines_hatespeech_media.pdf.

57. Мова ворожнечі як тавро і цензура. Європейський контекст. URL: <http://www.pravda.com.ua/columns/2017/09/22/7155975/>

58. Мова ворожнечі: що це таке і як з цим боротися. Телекритика. URL: <http://ru.telekritika.ua/media-etika/2008-10-06/41052>

59. Мова ворожнечі: як українські ЗМІ нехтують журналістськими стандартами. URL: <http://detector.media/infospace/article/128539/2017-07-05-mova-vorozhnechi-yak-ukrainski-zmi-nekhtuyut-zhurnalistskimi-standartami/>

60. Мова ворожнечі: які висловлювання не можна поширювати в ЗМІ? URL: <http://cedem.org.ua/consultations/mova-vorozhnechi-yaki-vyslovlyuvannya-ne-mozhna-poshyruvaty-v-zmi/>.

61. Мова ворожнечі: якою вона буває і до чого вона призводить. Інститут масової інформації. URL: <http://imi.org.ua/advices/mova-vorozhnechi-u-zmi-yakoyu-vona-buvae-ta-do-chogo-prizvodit-infografika/>

62. Права людини в Україні. 2016 URL: <https://helsinki.org.ua/publications/prava-lyudyny-v-ukrajini-2016/>.
63. Романюк О. 10 рекомендацій для журналістів щодо гендерного балансу. URL: <http://cje.org.ua/ua/blog/10-rekomendaciy-dlya-zhurnalistiv-shchodo-gendernogo-balansu>
64. Телебачення Торонто. Відеосюжет «Як правильно називати людей з інвалідністю». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=34oTCkwwiNk>
65. Толокольнікова К. Смерть на очах у глядачів / Катерина Толокольнікова / Телекритика. URL: <http://www.telekritika.ua/profesija/2015-03-02/104412>.
66. У новинах українських ЗМІ жінок згадують втричі рідше, ніж чоловіків – дослідження. URL: <http://imi.org.ua/monitorings/u-novynah-ukrajinskyh-zmi-zhinok-zhaduyut-vtrychi-ridshe-nizh-cholovikiv-doslidzhennya/>
67. Уварова О. О. Повага до сексуальної орієнтації і гендерної ідентичності людини як вимога толерантності. Право і громадянське суспільство. URL: <http://lcslaw.knu.ua/index.php/item/253-povaha-do-seksualnoyi-oriyentatsiyi-i-gendernoyi-identychnosti-lyudyny-yak-vymoha-tolerantnosti-uvarova-o-o>
68. Як захистити права людини під час війни. Відповідають правники. URL: <https://suspilne.media/380615-ak-zahistiti-prava-ludini-pid-cas-vijni-vidpovidaut-pravniki/>
69. Як писати правду під час війни. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/standards/yak_pisati_pravdu_pid_chas_viyni/
70. Які права людини в Україні найбільше потребують захисту? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28168647.html>